

V veliki dvorani krasne zgradbe „Lehrerhaus“ so se zbrali delegati vsega avstrijskega učiteljstva. Vseh je bilo okrog 800. Jugoslovani — kakor smo že rekli — so prišli polnoštevilno. Čast jim! Vsa delegacija je zastopala 50.000 avstrijskih učiteljev in učiteljic.

Prišlo je tudi 33 poslancev. Od jugoslovanskih poslancev je prišel g. posl. Biankini. Od socialnih demokratov so prišli: Pernerstorfer, Seitz, Schrammel, Gruber, Tomašek, Vaněk, Aust in Pospišil, od Čehov: dr. Strausky, Zazvorka, Lisy, Fusek, Zavata in Pilat, od Nemcev: nacionalci dr. Chiari, Schilder, dr. Stölzel, Bendel, dr. Oberleithner, dr. Sylvester, naprednjaki dr. Groß, dr. Redlich, baron Hoek, vsenemca Wolf in Malik, nadalje poslanci Lewicki, Stepanovič, Stachura, Spenul, Pihuliak. Od naučne uprave in od vlade ni bilo — nikogar. Naučni minister Marchet pa je pozdravil shod brzojavno, želeč mu obilo uspeha.

O zborovanju podajemo v nastopnem kratko poročilo. O glavnih točkah bomo poročali, kadar dobimo stenografični zapisnik.

Zborovanje je otvoril nadučitelj Kessler, predsednik „Deutschösterreichischer Lehrerbunda“. Predlagal je vdanostno izjavo cesarju, ki se mu je sporočila brzojavno. V predsedstvo so bili poklicani poleg Kesslerja: Čeh Smrtka, Slovenec Jelenc (za Jugoslovane), Poljak Novak, Ruteneč Malický, zapisnikarja sta bila Čeh Skála in Italijan Nigris.

Glavni poročevalec je bil Jessen, urednik lista „Deutschösterreichische Lehrerzeitung“. Njegovo poročilo, ki je bilo večkrat prekinjeno z gromovitim odobravanjem, priobčimo v celoti. Koncem poročila je predlagal zahtevo: § 55. državnega šolskega zakona je razširiti s tem dostavkom: „Kot minimalni dohodki veljajo dohodki c. kr. državnih uradnikov XI., X., IX. in VIII. činovnega razreda po vsakokratnih veljavnih zakonitih določilih, in sicer z ozirom na službene prejemke in pokojnino.“

K tej zahtevi predlaga sklep: „Avstrijsko učiteljstvo pričakuje z vso gotovostjo, da se bodo finančne razmere dežel uredile s pomočjo države tako, da bodo mogle dežele v vsem obsegu zadostiti svojim dolžnostim nasproti šoli in učiteljstvu.“

Nervoznost.

Ni je skoraj bolezni, ki bi zahtevala tako komplicirano in tako skrbno zdravljenje, kakršno zahteva nervoznost, ki je tudi učiteljska bolezen. Predvsem sodi k uspešnemu zdravljenju nervoznosti, kakor razlaga živčni zdravnik dr. Scapatetti v mali brošurici „Naziranje za zdravljenje živčnih bolezni“, zaupanje bolnika v zdravnika. Ako si nista zdravnik in bolnik svetovalec in prijatelj ali pa ako se ni v kratkem času izcimilo razmerje, v katerem se čuti bolnik idealno navezanega na zdravnika, izostane navadno zaželeni uspeh. Nadaljna zahteva tiči v tem, da ima zdravnik dovolj časa, da spozna bistvo in posebnosti bolezni svojega bolnika. Ker so pa zdravniki že spoznali, da treba spraviti take bolnike v drugo okolico in ker se potrebnih sredstev ne more uporabljati pri zdravljenju bolnika na njegovem domu, je priporočati bivanje v kakem zdravilišču, kjer je zdravnik v vedni dotiki s svojimi bolniki. Pri zdravljenju v zdraviliščih pridejo še druga splošna higijenična vprašanja v poštev, kakor n. pr. je li preskrbljeno za prikladen počitek, dobrodelno odvrčanje od skrbi, je li leža in podnebje zdravilišča za zdravljenje dotičnega bolnika ugodna, so li možni izprehodi po gozdih in po planjavi ali po hribih, se je li zadostno skrbelo za to, da ne

Potem so govorili delegati posameznih učiteljskih zvez: za Čeha Černý, za Poljake Novak, za Ruteneč Malický, za Jugoslovane Jelenc, bukovinski učitelj Chisanovici in za učiteljice gđc. Schwarz. Vsi so se izrekli za zahtevo in za sklep, ki sta bila končno sprejeta enoglasno in z velikanskim navdušenjem. (Konec.)

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

— registrovana zadruga z omejenim jamstvom. —

Promet do konca vinotoka 1907 K 131.408.52.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštinih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Kolegijalen nasvet.

Že slavni grški modrijani so trdili, da je oni človek najpopolnejši, ki najmanj potrebuje za svoje življenje.

No, in menda se ta prislovica najlažje lahko dejansko pokaže v učiteljskem stanu. Kje dobite pod božjim solncem še stan, kjer bi imeli ljudje z maturo kot supletenti deset mesecev po 50 kron ali dnevno 1 K 66 h. Seveda, o počitnicah se morajo pa taki, tako sijajno plačani supletenti pustiti enako indijskim fakirjem žive pokopati. In naše provizorične plače? To je knežja plača! 66 kron mesečno ali dnevno 2 K 20 h! Toda krono vsem tem sijajnim dohodkom dajejo naše nedosežne petletnice. Ako si se pošteno trudil pet let, za to dobiš nagrado 80 kron letno ali mesečno 6 K 66 h ali dnevno celih 22 h. Seveda, ako pa odšteješ davek, ki ti ga odtrgavajo v %, dobiš dnevno toliko, kolikor prostak c. kr. vojske.

S temi suhimi podatki smo dovolj jasno dokazali da smo ljudskošolski učitelji najpopolnejši ljudje — vsaj v Avstriji.

Fakt je, da so naše plače naravnost škandalozne. In kdaj se te plače izboljšajo, to vedo bogovi.

Naši ljubi prijatelji klerikalci so se že davno izrekli, da nam ne dajo nič, zato je njihova obstrukcija. V tistem smislu

vplivajo neugodno na bolnika obiski in priložnosti, priskrbeti si zdravila in pijače.

Sele ko se je zdravnik na podlagi temeljitih preiskovanj seznanil z boleznijo in z individualnostjo slučaja, lahko prične misliti na specialno zdravljenje. In pri tem je velike prednosti, ako zdravnik nervoznega bolnika zadostno pouči, v kak namen mu služi to ali pa to, tako da ve bolnik, da izkušajo vplivati procedure v prvi vrsti na bolno telo na podlagi psihe s primernimi miki. K najbolj porabnim terapevtskim sredstvom živčnega zdravnika sodijo dijetična zdravljenja, lahkejši kožni miki (ležanje v prostem zraku, suho in mokro drgnjenje kože) in krepkejši kožni miki v obliki najrazličnejših kopeli, ovitkov. Nadalje se deluje z ročnimi in električnimi masažami, z gibanjem, telovadbo in gimnastičnimi vajami na to, da se poveča delavnost mišic. Potom potenja se izkuša zdražiti presnovo in odstraniti strupove, ki so se nabrali v telesu.

Veliko ulogo pri zdravljenju živčnih bolezni igra sugestija in hipnoza kakor tudi preprostejši in ne tako skrivnostni vzgojevalni terapiji; pri tej mora zdravnik možganom bolnika dovajati počasi nove vtiske, ki izpodrinejo in nadomestijo one stare vtiske, ki so škodovali živčevju tako, da je zbolelo.

se je nedavno izrekel, in sicer pismeno, naš „Nadslomškar“, da prej ne dobi učiteljstvo povišanja plač, dokler se ne preosnuje volilna pravica za deželni zbor kranjski v takem smislu, da dobi klerikalstvo premoč. No, in potem nam bodo kruh rezali tako, kakor bodo rekle zadnje farovške kuharice. — In da se nam bo posebno dobro godilo pod klerikalno komando, je pokazal shod v Radovljici: „Pele bodo bikove žile!“ O tem smo že pisali zadnjič!

A vkljub tej tako sijajni perspektivi ne obupamo, čeprav je naš službeni status tako lepo in pravično urejen, da ga mora biti vsak mlad učitelj vesel, zakaj dočakati mora Metuzalemovo starost, ako se hoče pririniti v prvi plačalni razred. In bodimo hvaležni svoji usodi in ne obupajmo. Iščimo si tolažbe v znanim reku: Vsi za enega, eden za vse!

Lep je naš osebni status. Z nekakim veseljem smo ga študirali, ko smo ga prejeli, zakaj z matematiško natančnostjo se da dokazati, po koliko letih pride št. 204 iz IV. razreda na prvo mesto I. razreda.

Toda v tem „lepem“ osebnem statusu smo opazili tudi neke velike napake, o katerih smo se pravzaprav namenili govoriti.

Tam v I. plačilnem razredu smo opazili pet tovarišev s častno svetinjo za 40 letno zvesto službovanje. Vsa čast jim! Štirideset let prebiti v taki službi kakor je ravno učiteljska, to pač priča, da so to pravi junaki v sedanjem slabotnem človeštvu.

Kakor pa visoko čislamo te korenjake, ki so vztrajali skoro pol stoletja v tej težavni službi, tako se jim čudimo, da še vztrajajo po zakonito dopolnjeni službeni dobi še v službi. Ako bi bili zdravniki, bi jim pač svetovali, da naj puste iz zdravstvenih ozirov to težko službo. Ker smo seveda le njihovi kolegi, jim svetujemo prav prijateljsko, prav odkritosrčno in kolegijalno, da puste svoje službe, ker so seveda po vseh človeških in božjih postavah dosegli višek svojega delovanja.

Iz kolegijalnih ozirov jim to svetujemo.

Le oglejmo si natančneje te ozire. Poudarjali smo, kako škandalozne so naše plače, poudarjali smo, da je naš avanzma še škandaloznejši.

Ako se hoče nervozno osebo ozdraviti, je treba zgodaj pričeti z zdravljenjem. V lažjih slučajih pomaga uspešno pravočasno odnehanje poklicnega dela, prikladna higijena duha, urejeno raztresenje potom potovanja, skrb za zadosten počitek, torej pravilna ureditev dneva v delo in počitek. Zraven nekake zdražljivosti in občutkov utrujenosti ima navadno bolnik nekako bojazen, da je že resno bolan. Po večkratnem vestnem opazovanju in preiskovanju dokaže zdravnik, da nima bolnikova bojazen nobene podlage.

Za vse živčne bolnike, posebno one v zdraviliščih, je treba skrbeti, da se pečajo s primernim delom, ki naj odgovarja izobraženosti vsakega posameznika in njegovi individualni moči, ker s tem odpade prvič premišljevanje, nezadovoljnost ne razburja več v taki meri in možnost je dana, da se lahko dovaja možganom nove vtiske. Tej strani zdravljenja se je odkazalo v novjšem času celo v kirurških in internih bolnišnicah z vso pravico ono pazljivost, ki ji edino pristaja.

Še nečesa ne sme pozabiti zdravnik za živčne bolezni. Bolnik mora pravočasno zvedeti, da je resna prikazen, ako se njegovo stanje izpreminja, da je njegovo stanje zdaj dobro, zdaj slabeje, zdaj zopet boljše, zdaj pa zopet slabo. Zdravljenje takih bolnikov ni nikdar hipno, ono zahteva mnogo potrpežljivosti tako od strani zdravnika kakor od strani bolnika. —a—

In kako težko pričakujejo oni tovariši, oziroma tovarišice novega leta, ko objavi naš visoki c. kr. dež. šol. svet naš avanzma. A bridkost objame tega in onega, ko vidi, da je zaostal ravno za pet mož v nižjem razredu. Mož je oškodovan za 200 kron. A ni samo on oškodovan za 200 kron, temveč oškodovani so pred njim še štirje kolegi vsak za 200 kron, skupno tedaj v enem razredu kolegov po 200 kron, kar da 1000 kron škode. In to škodo občutijo kolegi v II., III. in IV. razredu. Učiteljski stan je tedaj oškodovan v enem letu za celih 3000 kron.

Ti kolegi provzročajo še drugo škodo svojim aktivnim tovarišem. Vsi ti, nad postavno dobo službujoči tovariši so obenem voditelji večrazrednic. Petero tovarišev je tedaj oškodovanih za dotično voditeljsko upraviteljstvo in za*prosto stanovanje. Ako računamo upraviteljstvo povprečno po 150 kron in stanarino po 200 kron, je vsakoletna škoda, ki jo trpi učiteljski stan pri teh dveh točkah, 1750 kron, skupno s plačami 4750 kron.

Ko se je izvršila regulacija uradniških plač, je država izdala pri tej regulaciji točko, da mora isti uradnik, ki doseže — ako se še prav spominjamo — 65 starostno leto v pokoj. To zahtevo so stavili poštni uslužbenci v svojih zahtevah v peticiji za izboljšanje svojega gmotnega stanja.

Nekaj enakega namerava menda uvesti c. kr. vojno ministrstvo pri bodoči regulaciji častniških plač.

Z ozirom na naša izvajanja, posebno pa še z ozirom na naš naravnost škandalozni gmotni položaj, svetujemo prav prijateljsko vsem kolegom in kolegijam, ki so dosegli, oziroma ki dosežejo zakonito predpisano službeno dobo, da uložetako prošnjo za pokojnino.

Ako jim je pa učiteljski stan tako pri srečju, naj se posvete kot vpokojence tej službi. Deželni šolski svet jih bo rad sprejel, a imeli bodo zavest, da so postopali resnično kolegijalno.

Eden v imenu petnajsterih.

Slovensko vseučilišče v Ljubljani.

Predlog poslanca Ivana Hribarja in tovarišev.

Slovenski narod dela, posluhuje se ustavno mu zajamčene pravice, na ustanovitev vseučilišča, da ne bodo akademičnim študijam posvečujoči se Slovenci prisiljeni obiskovati tuja vseučilišča. Zahtevanje, naj se ustanovi lastno slovensko vseučilišče, zadobiva na intenziteti zlasti od tistega časa, kar so se na vseučiliščih na Dunaju in v Gradcu, na kateri so slovenski visokošolci v prvi vrsti nakazani, tako poostrele razmere, da Slovenci na teh vseučiliščih niso več ravnopravni akademiki, marveč se jih smatra za goste, ki se jih samo trpi in ki niti varstva akademičnih oblastev niso deležni. Dokazano je celo, da gotovi profesorji nemške narodnosti niti pri izkušnjah ne ravnaajo s slovenskimi dijaki paritetiško.

Bil bi greh na narodni eksistenci, če bi se slovenski narod živo ne zavzemal za usodo svojih sinov, ki so se posvetili višjim študijam, in iz tega vzroka je umljivo, da so Slovenci spričo takih razmer v skrbeh za svoje sinove, ki študirajo na tujih univerzah, in da zahtevajo ne le ravnopravnosti z visokošolci drugih narodnosti, marveč tudi da profesorji z njimi enako ravnaajo, kakor z drugimi dijaki.